

Anna Ancher var en af de helt centrale kunstnere omkring år 1900. Hun bragte internationale strømninger i kunsten med sig hjem fra rejser og ind i sine malerier fra Skagen. Til foråret præsenterer SMK den største retrospektive udstilling om Anna Ancher nogensinde.

Da den svenske maler Oscar Björck skulle beskrive sin ven Anna Ancher i et brev til museumsmanden Karl Madsen i 1929, skrev han: *"Min store beundring både som person og kunstnerinde har Anna Ancher. Hun er som et solskin og i hendes malerier findes noget, som ingen af os andre ejer i samme grad. En stille hengivenhed i opgaven og en kolorit, der er så mættet og saftig som en moden frugt"*.

Anna Ancher (1859-1935) hyldes også i dag for sin grænseoverskridende kolorit og sin fabelagtige evne til at fange en solstråle. Men hun kan meget mere end det. Fra 8. februar 2020 kaster SMK et nyt blik på Anna Anchers værk i en stor retrospektiv udstilling, som er produceret i et tæt samarbejde med Skagens Kunstmuseer. Udstillingen forsøger at rykke Anna Ancher ud af Skagen, i betydningen ud af kunstnerkolonien, og ind i de større – internationale – sammenhænge, hendes kunst berettiger til.

En international skagbo

Anna Brøndum blev født i 1859, som datter af Ane og Erik Brøndum – værtsparret på Brøndums gæstgiveri i Skagen. I denne yderste kant af Danmark, hvortil der først kom jernbane i 1890, kom Anna Brøndum i en ung alder i kontakt med tilrejsende kunstnere og forfattere, som besøgte hendes forældres gæstgiveri. Det moderne gennembruds mænd og kvinder som Michael Ancher, Holger Drachmann, Georg Brandes og senere Agnes Henningsen m.fl. søgte til Skagen for at være en del af stedets progressive kunstner- og forfattermiljø. Og den interesse, som hun havde haft for at tegne og male allerede fra barn, blev opmuntret af flere kunstnere blandt andre Michael Ancher, der som bekendt senere blev hendes ægtemand.

Flere vintre i træk 1875-78 tog den unge Anna til København for at gå på Vilhelm Kyhns tegne- og malerskole for kvinder. Først i 1908 fik kvinder adgang til Kunstakademiet på lige fod med mænd. Senere i 1889 rejste hun til Paris og supplerede sin uddannelse ved at opsøge en af tidens mest feterede kunstnere Puvis de Chavannes, der havde en meget besøgt kunstskele. Det er blandt andet denne vekslen mellem det nære miljø i Skagen og de internationale impulser, som var med til at forme Anna Anchers billedsprog: Det forenkede billedrum, de radikale farvevalg og den intense brug af lyset. Anna Ancher er ikke bare den mest "moderne" af malerne fra Skagen, hendes kunst rækker langt ind i det 20. århundrede.

Anna Anchers særlige evne til at skildre lys og farve udfoldes i udstillingen, men også andre temaer, som fylder overraskende meget i hendes kunst, får plads i udstillingen – bl.a. landskaber og religiøse motiver. Samlet set forsøger udstillingen at præsentere et mere nuanceret og mangfoldigt billede af Anna Ancher.

Udstillingen ANNA ANCHER består af omkring 150 malerier og pasteller samt 30 tegninger. Derudover inddrages arkivmateriale som breve, skitsebøger, fotografier og kulturhistoriske genstande. I forbindelse med udstillingen udgives en stor, rigt illustreret publikation med artikler af litterat Lillian Munk Rösing, kunsthistoriker Elisabeth Fabritius m.fl. Publikationen præsenterer også hidtil ukendt arkivmateriale fra Anchers Hus på Markvej i Skagen, hvor Anna og Michael Ancher boede med deres datter Helga fra 1883.

I hendes malerier fandtes noget som ingen af os andre ejede i samme grad, en stille hengivenhed til opgaven og en kolorit som var så mættet og saftig at man nød den som moden frugt." Sådan skriver den svenske maler Oscar Björck i sine mindeord om den danske maler Anna Ancher (1859-1935).

Anna Ancher, f. Anna Kirstine Brøndum

Anna Ancher var den eneste af skagensmalerne, der var født og opvokset i Skagen. Hun var datter af Ane Hedvig og Erik Brøndum, der drev byens gæstgiveri og købmandsbod. Hun var en helt ung pige, da malerne

begyndte at rejse til Skagen. Hun fulgte deres færden og arbejde med stor interesse, og begyndte selv at tegne og male.

En af malerne der kom til Skagen, var Michael Ancher. Anna og Michael fattede hurtigt interesse for hinanden, blev forlovede i 1878 og gift i 1880. De fik datteren Helga i 1883 og levede sammen i Skagen resten af deres liv. Fra 1884 boede de i huset på Markvej, der nu er indrettet til museet Anchers Hus.

Anna Anchers kunstneriske karriere var enestående alene taget i betragtning, at hun var kvinde på en tid, hvor det ikke var almindeligt, at kvinder fik en kunstnerisk uddannelse – de havde heller ikke adgang til Kunstakademiet. Hun kom imidlertid på Vilhelm Kyhns malerskole for kvinder i København, hvor hun fulgte undervisningen tre vintre i 1875 til 1878. Vilhelm Kyhn mente i øvrigt, at Anna Ancher burde søsætte sin malerkasse, da hun blev mor i 1883 – d.v.s. opgive maleriet og hellige sig de huslige pligter. Det gjorde Anna Ancher heldigvis ikke. Hun udstillede første gang på Charlottenborg i København i 1880 og fik hurtigt succes som maler.

Hun skildrede især de nære omgivelser – hjemmet, kvinders og børns verden. Det var farverne og lyset, mere end det fortællende indhold i billederne, der betød noget for Anna Ancher. På den måde var hun en af de mest moderne af skagensmalerne, og derfor peger hendes malerier frem mod den mere abstrakte kunst, der kom frem i begyndelsen af 1900-tallet.

Anna Ancher, *Anna Kirstine Ancher*, 18.8.1859-15.4.1935, dansk maler. Med sine evner som menneskeskildrer og som kolorist regnes Anna Ancher som en af den danske malerkunsts virkelig store kunstnere. Hun var født og opvokset på Skagen, datter af købmands- og kroholderparret Ane Hedvig og Erik Brøndum.

Her fik hun tidligt kontakt med billedkunsten gennem de malere, der i kortere eller længere tid slog sig ned for at arbejde; blandt dem var Michael Ancher, som hun giftede sig med i 1880. Familien havde i tre år (1875-78) ladet hende tage undervisning på Vilhelm Kyhns malerskole i København, så hun kunne udvikle sit talent.

I sommeren 1879 blev Skagen ved et tilfælde mødested for malere, som havde rejst i Europa, bl.a. nordmændene Christian Krohg og Frits Thaulow, der var optaget af de nye strømninger, som gik i retning af en sandere skildring af virkeligheden (se Skagensmalerne).

Det viste sig nu, at Anna Anchers talent lod sig forløse af den nye kunsts idealer, og det følgende forår debuterede hun på Charlottenborg med *Lars Gaihede snitter en pind* (1880, Skagens Museum), et kunstværk, hvis realisme var stærkere end vanligt i samtidens maleri.

De følgende somre i 1880'ernes begyndelse kom stadig flere kunstnere til Skagen for at dyrke friluftsmaleriet, og det længe ventede nybrud i skandinavisk maleri blev skabt i et fællesskab, hvoraf Anna Ancher var en vigtig part med arbejder som *Blind kone*, *Blå Ane* (1882, Skagens Museum) og *Pigen i køkkenet* (1883-86, Hirschsprung).

Anna Ancher malede helst enkle motiver både fra skagboernes hverdag og fra sit eget familieliv, herunder portrætter af moderen, af Michael Ancher og datteren Helga.

Men efter et halvt års ophold i Paris satte hun sig også for at løse større opgaver med en mere kompliceret komposition, fx *En begravelse* (1891, Statens Museum for Kunst) og *Et missionsmøde* (1903, Skagens Museum).

Imidlertid viser hendes olieskitser, som først for alvor er blevet kendt efter hendes død, hvor intenst optaget hun var af at udforske farven og lyset, og hvor stærkt og gribende hun kunne skildre fiskerbefolkningen, især børn og gamle; disse skitser findes bl.a. i Michael og Anna Anchers Hus i Skagen, der åbnede som museum i 1967. Her findes også hendes æsker med pastelfarver bevaret. En undersøgelse

6 Highlights Efterår 2020

Statens Museum for Kunst - Anna Ancher

af hendes pastelmaleri (publiceret 2008) har givet værdifulde oplysninger om, hvordan hun opnåede de raffinerede farvevirkninger, hun er kendt for.

Anna Ancher havde det for kvinder af sin generation sjældne held at nyde respekt for sin faglighed, ikke blot hos sin ægtefælle, men også hos andre malere, og med sin egen families støtte kunne hun undgå de fleste huslige pligter. Hun rejste sammen med sin mand (bl.a. til Wien 1882 og Paris 1885 og 1889), udstillede regelmæssigt, og hendes maleri har ofte repræsenteret dansk kunst i udlandet.

I 1904 modtog Anna Ancher Eckersbergs Medalje, i 1913 Ingenio et Arti.

Den store samlede præsentation af Anna Ancher på SMK er en gave, der ikke bare underbygger de allerede kendte fortællinger, men udfordrer dem og åbner for helt nye vinkler.

Af TRINE ROSS

Lidt frækt kan man sige, at der løber en kunsthistorisk skillelinje ned gennem det ancherske ægteskab: På den ene side står Michael med et maleri, der er et middel til at formidle motivet, og på den anden side har vi Anna som varslet om det moderne maleri, hvor motivet mere er et middel til at udforske selve det at male.

Ekstra frækt bliver udsagnet, når nu det netop er forenklinger og de lidt for fastlagte fortællinger om Anna Ancher, Statens Museum for Kunst vil til livs med udstillingen, der åbner i dag. Men helt forkert er det nu heller ikke. I det hele taget er der intet galt med vinkler, selv de frække, hvis bare man fremlægger dem som sådan, som muligheder, og ikke som slagfaste sandheder.

Desværre er der en stærk tendens til i stedet at gøre det sidste. Hvis man således har lagt sig fast på, at Anna Ancher fokuserer på det nære, det hjemlige, på kvindernes domæne, er der masser af hendes malerier, der underbygger denne teori. Men der er også en del, man bliver nødt til at overse eller gå let hen over, hvis teorien skal holde hele vejen.

Derfor skal man som læser, beskuer og teoretiker altid tænke og se selv. Det sidste kræver dog, at vi har noget at se på, og her er Anna Ancher-udstillingen en gave, ligegyldigt hvilken vinkel man vælger at anlægge, med over 150 værker at gå på opdagelse i. Selv hvis man hverken læser en eneste billedtekst eller nogensinde åbner kataloget, er selve præsentationen af så mange af Anchers værker en øjenåbner i sig selv.

Kuratorerne kommer med deres overvejelser om lyset (der måske har åndelige dimensioner?), om symbolismen (som man oftest har overset hos Anna Ancher) og om det religiøse islæt, men selv hvis man hverken læser en eneste billedtekst eller nogensinde åbner kataloget, er selve præsentationen af så mange af Anchers værker en øjenåbner i sig selv.

Skygger skaber lys - Udstillingen lægger ud med den type værker, vi kender Anna Ancher bedst for, dem, hvor hun indfanger lyset mere overbevisende end nogen før i dansk kunsthistorie. Her er det kendte maleri 'Pige i køkkenet' (1883-86), hvor lyset er som flydende guld, der glider over dørtrinnet og gennemvæder det tynde gardin.

Anna Ancher fremmalder sollyset som få før hende, her som 'Aftensol i kunstnerens atelier på Markvej', der tidligst kan være malet i 1913. Foto: Skagens Kunstmuseer

Skygger kan indramme og forstærke sollyset, hvilket Anna Ancher havde et godt øje til, sådan som det blandt andet ses i hendes skildring af en 'Kone med et barn uden for sit hus' fra 1888.

Men vi får også allerede her i den første sal syn for, hvordan Ancher bruger skyggerne til at indramme, skærpe og ligefrem skabe lyset. Det ses ikke mindst i maleriet af 'Kone med sit barn uden for sit hus' (1888), hvor man fornemmer, hvordan den konstante vekslen mellem stærkt sollyset og sval skygge sender øjnene på overarbejde. Det er i situationer som denne, at et kamera kommer i problemer, men Ancher ser med menneskeøjne og fanger farverne, selv i skyggen.

Ancher har i det hele taget blik for de skyggetegninger, både udenfor og inden døre. Og det er næsten altid planter, der kaster dem, sådan som det da også ses i 'Studie af sypigens hoved. Ane' fra 1890, hvor pottedplanterne skaber deres eget organiske mønster som skygger på væggen.

Her er det dog først og fremmest Anchers anden store force, der står i centrum: farverne. Eller mere præcist: hendes dristige brug af dem. Se bare, hvordan hun har tegnet pigens kontur op med rød, der ses særlig tydeligt i skilningen og langs hårgrænsen. Håret er til gengæld blegblåt i solen, mens man kan spore grøn i skyggerne omkring munden.

Resultatet er fremragende, et koloristisk nybrud og samtidig et smukt sanset og sensuelt studie af både en ung kvinde og maleriets muligheder. Sidstnævnte åbnede sig for Ancher, når hun sugede til sig af andre kunstneres tilgang, både i København og Paris. Og hun forstod til fulde at indarbejde disse nye muligheder i sine egne malerier, der nærmer og fjerner sig igen fra abstraktionen i en gentagen bevægelse, der synes så naturlig som et åndedræt.

6 Highlights Efterår 2020

Statens Museum for Kunst - Anna Ancher

Efter således at have slået Anchers eminente brug af farver fast bevæger udstillingen sig ind på mindre kendte områder. Og det bliver det ikke mindre spændende af. Foran 'En ung pige der plukker en svane' (ca. 1900) kan jeg slet ikke lade være med at digte videre på motivet og se det som en variation over den græske fortælling om Leda og svanen, der her ikke er den forførende Zeus i forklædning, men bliver brutalt plukket!

Foto: Kunsten, Museum for Moderne Kunst, Aalborg

Omkring år 1900 malede Anna Ancher 'En ung pige, der plukker en svane' og lod rummet bag hende dele sig i lys og skygge.

Rent kompositorisk er maleriet også en fryd med sin stramme opdeling i lys og mørke, tilsat henholdsvis en kedel og en kurv, og med et kobberkar som mediator i midten. I kataloget kan man se, hvordan Ancher udførte flere variationer af motivet, hvor pigen og svanen indtager præcis samme stilling, men tøjet skifter farve, ligesom baggrunden varierer.

Set gennem vores samtids øjne minder det nærmest om Andy Warhols systematiske farveskift på hans mange Marilyn'er, og på samme måde kan man forundres over Anchers naturskitser, der er så enkle i deres komposition, at jeg kommer til at tænke på Andreas Gurskys mest minimale landskabsfotografier.

Anna Ancher har endelig har fået den udstilling, der præsenterer hendes kunst så godt og grundigt. Men her skal man altså lige huske, hvad kunstnerens egen intention egentlig var. For Anna Ancher var næppe i gang med at revolutionere maleriet og skabe værker, der med gentagelse eller brutale enkelhed hører til helt oppe i vores tid. Selv om det kan se sådan ud, og det er et sjovt spor at forfølge.

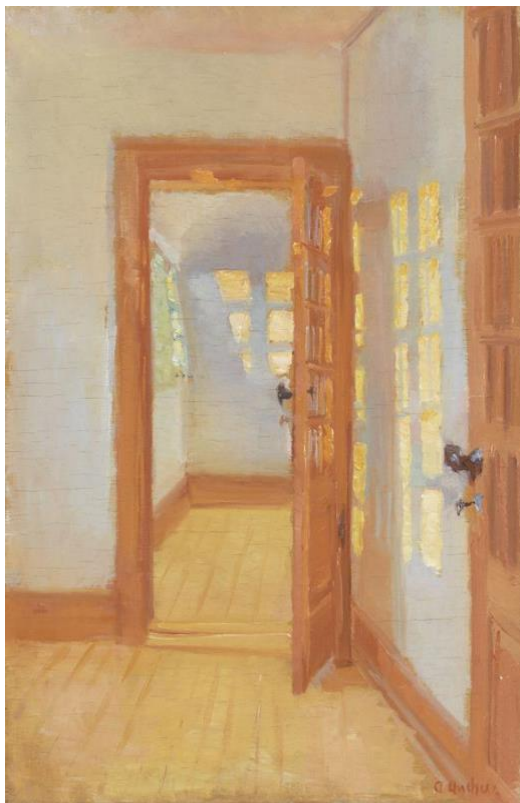

Foto: Skagens Kunstmuseer

Udstillingen viser, at Anna Ancher også arbejdede med motiver, vi i dag først og fremmest forbinder med Hammershøi, nemlig næsten tomme rum, som her i 'Interiør. Brøndums anneks' fra omkring 1916, der nogle gange tilsættes en rygvendt kvinde.

Spændende er det også at opdage ligheder med flere af Anchers jævnaldrende kunstnere. Her tænker jeg først og fremmest på Vilhelm Hammershøi (1864-1916), der efterhånden er blevet verdensberømt for sine stuer med sart lysindfald og rygvendte kvinder. Men se så lige Ancher, der faktisk maler de selvsamme motiver – bare i farver!

En flirt med symbolismen

Herligt udfordrende er det også at blive mødt med malerier, der ikke rigtig passer ind i de fortællinger, vi hidtil oftest er blevet fortalt. Det gælder selvsagt landskabsstudierne, men også en række værker, hvor Ancher i varierende grad synes at flirte med symbolismen, der da også var en stærk tendens på den internationale kunstscene sidst i 1800-tallet. Derved trækkes der helt naturligt tråde til andre jævnaldrende kunstnere, som L.A. Ring og Ejnar Nielsen, jeg ikke selv tidligere har tænkt på i

sammenhæng med Ancher.

Der er således al mulig grund til at tage øjnene med sig på Statens Museum for Kunst, hvor Anna Ancher endelig har fået den udstilling, der præsenterer hendes kunst så godt og grundigt, at man kan danne sig sin egen mening, samtidig med at hendes position slås fast. Det var faktisk på tide.

Kunstekspertes afslører hemmeligheden bag Anna Anchers mesterværk

Der er kommet ny viden til om den store maler Anna Ancher, der snart er aktuel på Statens Museum for Kunst. Et lille billede viser sig at være kunstnerens egen kopi af hovedværket »En begravelse«.

En af Danmarks mest elskede og betydningsfulde malere, skagensmaleren Anna Ancher (1859-1935), var yderst fåmælt om sin kunst. Hverken i breve, dagbøger eller i samtaler satte hun mange ord på sine værker eller tanker om kunsten.

Derfor har kunsthistorikere og konservatorer på Statens Museum for Kunst (SMK) nu kastet sig over tekniske undersøgelser af hendes billeder, med røntgenoptagelser, infrarødt lys og udtagning af små prøver af den maling, som kunstneren brugte, såkaldte nålestiksprøver, for at kaste nyt lys over den store kunstners måde at arbejde på.

»Ingen er hidtil gået i dybden med at undersøge hendes maleproces, og hun var selv meget hemmelighedsfuld omkring sine billeder. Hun vendte f.eks. sine billeder, når hun fik besøg i sit atelier, så ingen kunne se dem, før de var færdige,« siger kunsthistorikeren Mette Houlberg Rung fra Statens Museum for Kunst.

Statens Museum for Kunst Anna Ancher udstilling er en storstilet udstilling med 150 malerier og pasteller – heraf en række hovedværker – samt 30 tegninger af Anna Ancher, og den kommer, lover museet, til at belyse nye sider af kunstneren.

Loa Ludvigsen, konservator på Statens Museum for Kunst, er i gang med undersøgelser af Skagens Museers udgave af »En begravelse«. Foto: Søren Bidstrup
Foto: Søren Bidstrup.

De seneste uger har Mette Houlberg Rung og konservator Loa Ludvigsen været i gang med tekniske undersøgelser af to af Anna Anchers billeder, hovedværket »En begravelse« fra SMK, og den mindre version af billedet med samme titel, der tilhører Skagens Museum.

De to billeder er blevet undersøgt med forskellige teknikker, og det har vendt op og ned på opfattelsen af dem. Hidtil har man antaget, at billedet fra Skagens Museum var en skitse, som Anna Ancher malede, inden hun skabte selve hovedværket, som Statens Museum for Kunst købte på en udstilling på Charlottenborg i København i 1891, samme år som kunstneren blev færdig med billedet.

Anna Ancher fotografet i Krøyers atelier i Skagen. Hun voksede op i et indremissionsk miljø i Skagen, hvor hendes forældre drev Brøndums Gæstgiveri. Mødet med kunstnere på gæstgiveriet vakte hendes interesse for kunst. Hun blev gift med Michael Ancher, uddannede sig til kunstner og blev en del af kunstnermiljøet med rejser og fester.

Foto: Skagens Museer Ubekendt.

»Vi har undersøgt billederne med røntgen og infrarødt lys, hvor man kan se optegningerne under malingen på lærredet. Konklusionen er, at det, vi troede var skitsen til det endelige billede, viser sig at være en kopi, som Anna Ancher har lavet til sig selv, efter at hun havde solgt billedet til Statens Museum for Kunst,« siger Loa

Ludvigsen, mens hun står ved siden af detn103,5 x 124,5 cm store kopi, der som en patient på et operationsbord ligger på et af de store arbejdsborde på SMKs konservatorværksted.

»Når vi gennemlyser billedet fra Skagen Museum, kan vi se, at det er malet meget sikkert op – der er ingen justeringer eller tilføjelser, som der er i hovedværket. Vi formoder, at Anna Ancher ret hurtigt havde malet det, vi kalder et efterbillede, da hun havde solgt hovedværket til SMK i 1891, og det billede beholdt hun selv hele livet. »En begravelse« fra 1891 var et stort værk og hendes første store figurmaleri, og 12 år senere malede hun et andet stort figurmaleri, »Missionsmøde ved Fyrbakken paa Skagen«. På begge billeder er der mange mennesker, og det er noget hun har kæmpet med, så det har været vigtige værker for hende,« siger Mette Houlberg Rung.

Konservator Loa Ludvigsen er i gang med en undersøgelse af Anna Anchers berømte billede, »En begravelse«, som ejes af Statens Museum for Kunst.

Foto: Søren Bidstrup.

Hvor Anna Ancher har malet sit efterbillede, ved man ikke, ligesom man ikke ved, om hun har malet billedet efter hukommelsen, eller mens hun havde hovedværket foran sig.

»Men jeg har svært ved at forestille mig, at hun har kunnet lave efterbilledet efter hukommelsen, for personerne på billedet står på præcis samme måde som på hovedværket. Man kan se, at det er præcis de samme personer, med de samme udtryk, på begge billeder. Det er selvfølgelig meget mindre, en fjerdedel

af hovedværket, og udført meget hurtigere, men man er ikke i tvivl om, at personerne er de samme på de to billeder,« siger Loa Ludvigsen.

Saftig som en moden frugt

Anna Ancher er på mange måder en usædvanlig kunstner. Hendes forældre drev Brøndums Gæstegiveri i Skagen, og her mødte hun tidligt kunstnere og forfattere som Holger Drachmann, Georg Brandes og Michael Ancher, som hun blev gift med. Det var Michael Ancher og hans ven, kunstneren og museumsmanden Karl Madsen, der hjalp hende i gang med at tegne og male. Dengang kunne kvinder ikke blive optaget på kunstakademiet, så hun gik i stedet fire vintre i træk på Vilhelm Kyhns Tegne- og Maleskole for kvinder i København. Hun debuterede på Charlottenborgs forårsudstilling i 1880 og fik ros. Hun blev fra starten af karrieren anerkendt, fordi hun kunne noget særligt med farverne og lyset.

Infrarødt foto af Anna Anchers hovedværk, »En begravelse«. Billeder viser kunstnerens optegninger til

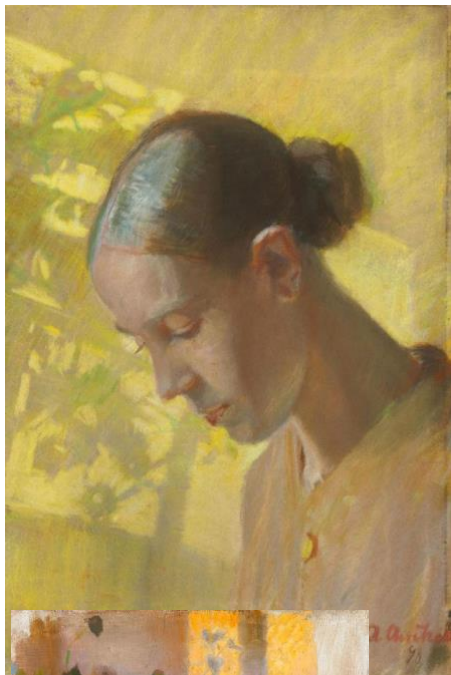

maleriet. Sammenligner man med det endelige værk, kan man se, at Anna Ancher har ændret flere elementer i kompositionen, bl.a. har pigen i midten fået længere kjole. Foto: Loa Ludvigsen, Statens Museum for Kunst.

Udstillingen på SMK sætter fokus på den reduktion af billedrummet, de radikale farvevalg og den intense brug af lyset, der kendetegner Anna Anchers kunst, og som betød, at hun kunstnerisk var forud for sin tid. »Anna Ancher er ikke bare den mest »moderne« af malerne fra Skagen, hendes kunst rækker langt ind i det 20. århundrede,« skriver museet i sin foromtale af udstillingen.

Denne pastel, »Studie af sypigens hoved«, er et eksempel på, at Anna Ancher var forud for sin tid og brugte lyset og forenklingen af motivet på en ny måde.

Foto: Statens Museum for Kunst.

»Noget af det, vi sætter fokus på, er den forenkling, som Anna Ancher stod for og skilte sig ud med. Hun reducerede i høj grad sine motiver. I 1889 var hun i Paris og blev undervist af Puvis de Chavannes, som netop stod for en forenkling og havde noget statuarisk (statueagtigt, red.) over figurerne i sine billeder. Anna Anchers komposition med en enkelt person over for en persongruppe, som man ser i flere af hendes billeder, er også typisk for ham. I »En begravelse« forenkler hun rummet meget, og det viser, hvor moderne hun var. Hun arbejder med at reducere virkeligheden, og vi prøver i udstillingen af vriste hende lidt ud af naturalismen og over i noget, som er meget mere moderne,« siger Mette Houlberg Rung.

Den svenske maler Oscar Björck beskrev i 1929 i et brev til museumsmanden Karl Madsen sin beundring for Anna Ancher på denne måde: »Hun er som et solskin og i hendes malerier findes noget, som ingen af os andre ejer i samme grad. En stille hengivenhed i opgaven og en kolorit, der er så mættet og saftig som en moden frugt.«

Anna Anchers maleri »Studie af sypige i blå«.

Foto: Skagens Museer.

»Hun arbejdede lige siden begyndelsen af 1880erne meget med lyset, og det er også et tema i udstillingen,« siger Mette Houlberg Rung.

»Hun er lysets maler. Hendes lys er blevet opfattet som et meget naturalistisk lys, men der kan måske også ligge nogle andre betydninger i lyset i hendes billeder. Når man kigger på lyset i »En begravelse«, som

falder ind på præsten og kisten, så er det nærliggende at tænke på, om der er en form for guddommelighed i billedet. Det er hidtil blevet afvist, men måske skal man revurdere opfattelsen af Anna Ancher.«

METTE HOULBERG

»Det særlige ved Anna Ancher var, at hun var meget mere radikal end de andre Skagens-malere. Hun forenkler sine motiver, bruger nogle større farveflader og arbejder mere intens med farverne. «

Var det hendes bevidste arbejde med lyset, der gjorde hende til en moderne maler?

»Hun malede, da det moderne gennembrud fandt sted, og det var skagensmalere en del af. De begyndte at skildre virkeligheden, som den så ud. De stod foran motivet og forsøgte at gengive det, som de så det, og de forsøgte ikke at forskønne det, de malede. De arbejdede også meget bevidst med at fange lyset. Det var et udtryk, som de bl.a. fandt hos impressionisterne i Paris. Det særlige ved Anna Ancher var, at hun var meget mere radikal end de andre skagensmalere. Hun forenkler sine motiver, bruger nogle større farveflader og arbejder mere intens med farverne. Skagensmalere var moderne, fordi de lagde sig op ad naturalismen, men Anna Ancher går et skridt længere og skaber nogle værker, som ikke kun tager udgangspunkt i virkeligheden, men faktisk går et skridt videre. Hendes billede »Studie af en sypige i blå« er et godt eksempel på det. Her er pigens hår mørkeblåt, og hendes gule farver er næsten helt syrlige. Det er et sindssygt modigt værk. Man ser ikke de øvrige skagensmalere gøre noget tilsvarende. Det gjorde man første meget senere i dansk kunst, men Anna Ancher gjorde det i 1890. Hun er en ener i dansk malerkunst, som virkelig fornyede maleriet.«